

11-F-51

ZVLÁŠTNÍ OTISK Z ROČENKY UNIV. KOMENSKÉHO
V BRATISLAVĚ Z R. 1919—1924

PROF. DR. KAREL LAŠTOVKA

PRVÉ TŘÍLETÍ
PRÁVNICKÉ FAKULTY

V BRATISLAVĚ 1925

NÁKLADEM AKADEMICKÉHO SENÁTU UNIV. KOMENSKÉHO
S PODPOROU MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ A NÁRODNÍ OSVĚTY

TISKEM STÁTNÍ TISKÁRNY V PRAZE

Prof. Dr. Karel Laštovka:

PRVÉ TŘÍLETÍ PRÁVNICKÉ FAKULTY.

I.

Právnícká fakulta byla otvírána postupně, po jednotlivých ročnících; první ročník byl otevřen v říjnu 1921, následující rok v říjnu 1922 byly již otevřeny další 2 ročníky, tedy první až třetí a to proto, že mnoho slovenských posluchačů dosud v Praze a Brně druhý rok studujících se domáhalo toho, aby mohli 3. rok studií svých absolvovati již na půdě slovenské v Bratislavě. V říjnu 1923 byl pak otevřen ročník první až čtvrtý a tak celá fakulta v život uvedena.

Kolik studujících bylo zapsáno v prvních 3 letech trvání fakulty, jest patrné ze zpráv odstupujících rektorů, podávaných při instalacích.

II.

Podle universitních organizačních předpisů jest bezprostředním řídicím úřadem každé fakulty professorský sbor. Professorský sbor skládal se po celá 3 léta ze 4 řádných a 2 mimořádných profesorů a od studijního roku 1923/24 i z 1 soukromého docenta. Ke schůzím byli však zváni i mimořádní profesori, kteří nebyli členy sboru, a pak ti docenti, kteří byli pověřeni suplenturou, aby mohli tu zájmy oborů jimi tradovaných hájiti. Ovšem suplující učitelé, kteří nebydli trvale v Bratislavě, docházeli do schůzí sboru jen výmínečně.

Toto faktické rozšíření sboru bylo nutné, poněvadž jen tak bylo možno, aby rozsáhlá agenda mohla býti sborem beze značného přetížení plnoprávných členů sboru zpracována.

Jednací řád professorského sboru z pera prof. Dra *Sommra*, usnesený ve schůzi sboru dne 16./III. 1922, byl schválen výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 6./VII. 1922 čís. 39.824.

Těžiště správy fakultní spočívá ovšem na děkanovi fakulty, který jest přednostou fakulty. Prvým děkanem byl hned v prvním sboru, konaném dne 4./VI. 1921 zvolen na zbytek studijního roku 1920/21 prof. *Ráth*, poněvadž však nastoupil ihned zdravotní dovolenou, úřadoval fakticky současně zvolený proděkan prof. *Laštovka*. Na studijní rok 1921/22 byl zvolen děkanem prof. *Laštovka* a proděkanem prof. *Svoboda*, na studijní rok 1922/23 děkanem prof. *Laštovka* a proděkanem prof. *Sommer*, na studijní rok 1923/24 děkanem prof. *Ráth* a na studijní rok 1924/25 děkanem prof. *Sommer*.

Úkolem děkanovým v první řadě bylo vybudovati kancelář děkanskou. Kancelář byla umístěna v prvním poschodí budovy v Kapitulské ul. č. 1, v místnostech, jež po zřízení katolické theologické fakulty byly pro její účely přenechány, ale náležely ode

dávna maďarské právnické akademii, a zabírá 4 místnosti (kancelář děkanovu, 1 kancelářskou místnost, 1 místnost pro pedela a 1 předsíň).

Personál kancelářský skládal se zprvu z 1 kancelářského úředníka, který však v posledním roce požíval zdravotní dovolené, z 1 kancelářské pomocnice jazyka maďarského znalé a 1 úředního zřízence. Vzdávající počet právníků a likvidace zrušené maďarské fakulty činily později nutným přibrati ještě 1 kancelářskou pomocnici pro psaní na stroji, 1 pedela a 1 výpomocného zřízence, zejména na topení v zimních měsících.

III.

U každé vysoké školy, jež se nově zřizuje, vzcházejí značné úkoly organizační. Jest třeba opatřiti jednak místnosti učební, jednak síly učitelské, jednak knihovny k vědeckému školení studujících v cvičeních seminárních a posléze jest třeba míti stále na zřeteli i potřeby studentstva a sociální péči o ně (internáty stipendii, mensou a pod.) studium jeho ulehčovati.

Fakulta právnická měla štěstí, že všechny tyto základní úkoly a potřeby fakulty byly všemi členy professorského sboru hned od počátku jasně poznány, cesty k splnění těchto úkolů vhodné zevrubně uváženy a pak se vši důsledností a rozhodností sledovány a hájeny.

1. Pokud se týče *místností*, byla celá fakulta právnická umístěna v budově v Kapitulské ul. č. 1, v místnostech, jež před ní zaujímal katolická fakulta theologická. Bylo to v prvním poschodí 7 místností, z nichž 4 byly vyhrazeny kanceláři děkanské, 1 větší byla určena za seminární knihovnu odboru judiciálního, 1 za sborovnu a 1 malá tmavá prozatím pro seminář práva římského. V 2. poschodí byly 3 posluchárny (2 větší, 1 menší), 1 místnost pro seminář dějin práva československého a práva středoevropského a 1 místnost pro seminář oddílu státovědeckého.

Místnosti tyto ani nevyhovovaly ani nedostačovaly; nevyhovovaly po stránce zdravotní, jsouce nízké, málo vzdušné, tmavé, bez slunce, těžce vytopitelné; nedostačovaly ani velikostí ani počtem, ježto chyběly větší posluchárny pro 3. a 4. ročník, další místnosti pro seminární knihovny a seminární cvičení, pro přísné a státní zkoušky, pro studentské odborné spolky a p.

Nedostatky ty v prvním roce nebyly sice ještě tak trpce pocíťovány, ale mohly již oddáliti včasné otevření judiciálního a státovědeckého oddílu studijního a tak dobudování fakulty ohroziti.

Professorský sbor proto hned od počátku četnými pamětními spisy upozorňoval ministerstvo školství a národní osvěty na nedostatek místností a katastrofální důsledky toho pro další rozvoj fakulty a snažil se vhodnými návrhy kalamitě této čeliti. Poněvadž bylo jasno, že vybudování jednotného universitního

města na universitních pozemcích u villy Lafranconi anebo na pozemcích hradních, nebude lze v krátké době zahájiti, bylo shledáno jediné možné řešení v tom, že bude *celá* budova označená v Kapitulské ul. číslem 1 a na Domsém náměstí číslem 11 odevzdána účelům právnické fakulty. Tato velká čtvercová budova na parc. čís. kat. 252. v Starém Městě s malým dvorem uprostřed a prvotně zapsaná ve vložce 1024 na jméno uherského studijního fondu byla pokládána za 2 domy a to jeden do Kapitulské ulice jdoucí a číslo 1 nesoucí, druhý na Domské nám. hledící a číslem 11 označený. Oba domy jsou zcela symetrické a obsahující tedy skoro stejně místností. V přízemí jich byl umístěn rektorát (5 místností), kvestura (1 velká místnost), dále 2 byty (pro domovníka a pedela). Prvé a druhé poschodí traktu na Domsém náměstí bylo přikázáno fakultě filosofické, jež byla r. 1921 rovněž otevřena a ovšem bylo pro stále rostoucí potřeby této fakulty nedostatečné. Snahy fakulty filosofické nesly se proto k tomu, aby byl pro ni nalezen nebo postaven objekt, kde by rozmanité obory, na něž fakulta filosofická se diferencuje, mohly *všechny* naléztí společný útulek. Bylo věci velmi na prospěch, že snahy oboru sesterských fakult se takto sjednocovaly. Obě fakulty potřebovaly celé řady nových místností a chtěly, aby byla *každá* fakulta vždy *v jedné* budově soustředěna. Což bylo přirozenější než že filosofická fakulta uznávajíc, že ani celá budova v Kapitulské ul. by její zvýšené potřebě nevyhovovala, aspirovala na jinou větší budovu a ponechala dosavadní své místnosti právnické fakultě, pro niž celá budova v Kapitulské ulici a na Domsém náměstí byla uznána za postačitelnou.

Žádost professorského sboru za přikázání celé budovy pro účely právnické fakulty byla pak předmětem dlouhých jednání s ministerstvem školství. Ministerstvo řešení sborem navržené uznalo za správné a zásadně projevilo s ním souhlas; průtah byl však způsoben tím, že dlouho trvalo, nežli byly pro fakultu filosofickou najaty místnosti, do nichž se mohla nastěhovati. Professorský sbor právnické fakulty obával se již, že snad ani v studijním roce 1924/25 nebude potřebných místností a že provoz fakulty právnické bude velmi stížen. Bohudík četné vlivné osoby slovenské a mezi nimi na prvním místě ministr s plnou mocí pro správu Slovenska Dr. *Kállay* a tehdejší ministr unifikací Dr. *Markovič* a rovněž i studentstvo zcela spontanně domáhali se urychleného řešení. A tak došlo k tomu, že ministerstvo školství, v jehož čele byl již ministr Dr. *Markovič*, v zásadě celou budovu přičklo fakultě právnické a souhlasilo s tím, aby budova byla vhodně adaptována. Když pak skutečně filosofická fakulta vystěhovala se do nových místností v budově reál. gymnasia v Dunajské ulici a na Františkánském náměstí a rektorátní kancelář přestěhovala se v lednu 1925 do najatých místností v Kristinově ulici č. 1, dostala se celá budova v Kapitulské ulici do rukou práv-

Darem od	.....
v	..... za Kčs
Inv. č.:	33 916
Sign.	.....

nické fakulty až na 3 místnosti v přízemí, jež byly prozatím ponechány pro kvesturu.

Pokud jde o *adaptace*, záležely v tom, že bylo připraveno tak zv. auditorium maximum pro 200 posluchačů (I. ročník) a že bylo celé 2. poschodí zvýšeno a v podkroví zřízen byt pro pedela a řada místností seminárních a zkušebních. Potřebné projekty vypracoval po zaměření budovy referát pro veřejné práce v Bratislavě (architekt Vojtěch Šebor). S největším možným úspěšním byl vypracován rozpočet a dne 4. VI. 1924 předložen projekt i rozpočet stavební ministerstvu veřejných prací a ministerstvu školství a národní osvěty k prozkoumání a schválení. Poněvadž pak i ministerstvo financí potřebný náklad v době co nejkratší povolilo, byl celý projekt všemi instancemi co nejdříve projednán.

Velikou zásluhu o urychlené projednání věci má vedle děkana prof. Dra *Sommra* stavební referent právnické fakulty university Komenského prof. Dr. Richard *Horna*, který četnými osobními intervencemi brzké vyřízení věci vymáhal, a s radostí nutno konstatovati, že všechna zúčastněná ministerstva i ministerstvo s plnou mocí pro správu Slovenska, byvše o nevhodném stavu ubikací právnické fakulty informována, potřebám právnické fakulty se vši ochotou vyšla vstříc, začež se na tomto místě vyslovují vřelé díky.

Se stavbou bylo započato 6. srpna 1924 a byla do vánoc dohotovena v celku. Právnická fakulta jest nyní umístěna v jedné budově, zřízené na parc. čís. kat. 252 v Bratislavě, vložka pozemková čís. 6020 a vlastnický připsané ve smyslu § 5 zák. čís. 354/21 na jméno Československého státu. Budova sama obsahuje vedle 3 místností kvesturního vesměs místnosti pro potřeby právnické fakulty: posluchárny, seminární knihovny, byty pro zaměstnance právnické fakulty, spolkové místnosti a pod.

Nynější stav jest ovšem stále jen provisoriem, jež ustoupí definitivu, až bude u villy Lafranconi projektované universitní město vybudováno, ale možno říci, že potřebám fakulty, nevzroste-li snad neočekávaně počet posluchačů, na několik let vyhovuje. Fakulta jest jakž takž ubikačně zabezpečena, místnosti pro přednášky, semináře, cvičení i zkoušky opatřeny a tím i jistý klid do prací fakulty uveden.

2. Druhou nezbytnou podmínkou řádné práce university jest *dostatečný počet učitelských sil*. Po té stránce obraz právnické fakulty není uspokojivý.

První profesori r. 1921 jmenováni byli 4 řádní a 2 mimořádní a všichni tvořili professorský sbor. Pro oddíl historickopravní byl tu 1 professor řádný Dr. *Sommer* pro právo římské a 2 mimořádní (Dr. *Tomsa* pro právní filosofii a Dr. *Vážný* pro právo římské), pro oddíl judičiální byli tu 2 řádní profesori Dr. *Ráth* a Dr. *Svoboda*, oba pro právo soukromé, oddíl státově-

decký byl zastoupen 1 professorem řádným pro právo správní (Dr. *Laštovka*). Všichni profesori byli již habilitovanými docenty právnické fakulty Karlovy university, Dr. *Svoboda* byl řádným professorem české techniky, Dr. *Sommer* mimořádným professorem na Karlově universitě.

Úkolem řádných profesorů v každém oddílu studijním bylo pečovati o vybudování svého oddílu opatřením dalších sil a knihoven seminárních.

A tu třeba vzpomenouti prof. *Sommra*, který jako starší docent Karlovy university v Praze potřeby universitní dobře znal a jako vysokoškolský referent v ministerstvu školství velmi intenzivně se o vychování právnického dorostu učitelského staral. Věc ta nebyla snadná, uváží-li se, že zdatní lidé nacházeli v prvých dobách po převratu v státních i soukromých službách místa mnohem lépe dotovaná a že bylo třeba vskutku idealismu k tomu, aby odolali svůdnému lákání po výnosné kariéře soukromé a věnovali se dráze vědecké.

Zásluhou prof. *Sommra* bylo, že prvý (*historickopravní*) oddíl studijní mohl býti v době poměrně krátké skoro úplně obsazen. Římské právo (16 hodin rozdělených nejméně ve 2 semestry) bylo zastoupeno prof. *Sommrem* a *Vážným*; pro dějiny práva v území republiky československé (4 hodiny dějin práva v zemích českých a 2 hodiny dějin práva na Slovensku) byl povolán JUDr. Richard *Horna*, soukromý docent dějin práva v zemích českých na právnické fakultě Karlovy university od 30. XII. 1921. Dne 30. IX. 1922 byl jmenován v Bratislavě professorem mimořádným.

Pro právo církevní byl povolán JUDr. *Vratislav Bušek*, smluvní úředník ministerstva školství a národní osvěty, který byl habilitován r. 1921 pro týž obor na Karlově universitě a od studijního roku 1922/23 suploval právo církevní na právnické fakultě v Bratislavě; r. 1924 byl jmenován tu mimořádným professorem.

Neobsazena jest dosud stolice dějin práva veřejného a soukromého v střední Evropě, kterou supluje prozatím prof. *Horna*.

Oddíl *judičiální* byl zastoupen od počátku 2 profesory řádnými *Ráthem* a *Svobodou*, jejichž nominálním oborem bylo čsl. právo soukromé (18 hodin rozdělených na 2 semestry), a bylo třeba opatřiti síly učitelské pro právo trestní, soudní řízení a právo obchodní a směnečné.

Konání přednášek z práva a řízení trestního (10 hodin ve 2 semestrech) bylo zabezpečeno tím, že JUDr. *Albert Milota*, ministerský rada v ministerstvu spravedlnosti byl připuštěn dne 16. II. 1922 za docenta čsl. práva trestního a řízení trestního; řádným professorem pro týž obor byl pak jmenován 30. IX. 1922.

Prof. *Svoboda* se koncem studijního roku 1921/22 vzdal své professury z důvodů soukromých, za to však byl za soukr. do-

centa práva soukromého připuštěn 9. VIII. 1922 JUDr. *Vladimír Fajnor*, president soudní tabule v Bratislavě.

Vedle toho byl prof. *Svoboda*, který byl zatím jmenován řádným profesorem práva soukromého na Karlově universitě v Praze, pověřen konáním 2hodinného kollegia o některých partiích práva soukromého (rodinné, dědické, knihovní, náhrada škody).

Konání přednášek z československého práva obchodního a směnečního (7 hodin) bylo svěřeno prof. Dru *Váznému a Hornovi*, z československého řízení soudního, (12 hodin po 2 semestry) prof. *Ráthovi a Milotovi*.

V oboru *státovědeckém* jsou povinnými předměty právo ústavní, nauka správní a československé právo správní, nauka o národním hospodářství a národohospodářská politika, finanční věda se zvláštním zřetelem k československému zákonodárství finančnímu. Jediným zástupcem tohoto oddílu byl od počátku prof. *Laštovka* pro právo správní; ostatní předměty byly obsazeny takto:

Pro národní hospodářství byl na pražské Karlově universitě habilitován roku 1922 JUDr. *Ant. Basch*, tajemník Ústředny obchodních a živnostenských komor, a byl pak pověřen, aby od letního semestru 1922/23 četl o národním hospodářství i na naší fakultě a aby suploval přednášky o finanční vědě.

Právo ústavní přednášel v studijním roce 1922/23 prof. *Laštovka*, od následujícího studijního roku bylo pak kollegium to svěřeno JUDru *Janu Matějkovi*, tajemníku ministerstva obchodu, který byl na právnické fakultě Karlovy university habilitován v říjnu 1922.

Povinnými přednáškami, jichž návštěvu musí kandidáti judičielní a státovědecké státní zkoušky vykázat, jsou dále

a) 4 hodinné semestrální kollegium o dějinách právní filosofie, jež čte prof. *Tomsa* jako svůj obor nominální,

b) 4 hodinné semestrální kollegium o statistice, jež na naší fakultě čte řádný professor statistiky na Masarykově universitě v Brně JUDr. *Dobroslav Krejčí*,

c) 4 hodinné semestrální kollegium o praktické filosofii, jež od počátku suploval mimořádný profesor Masarykovy university v Brně Dr. *Arnošt Innocenc Bláha*. Od studijního roku 1924/25 koná se přednáška ta na filosofické fakultě v Bratislavě.

Ve smyslu ministerského nařízení § 7 ze dne 24. XII. 1893 čís. 204 ř. z. a vl. nařízení ze dne 18. IX. 1919 čís. 510 má býti na právnických fakultách zabezpečeno i pravidelné konání přednášek o následujících disciplínách:

1. Úvod do věd právních a státních. Přednášky ty koná prof. *Tomsa*.

2. Právo mezinárodní. Předmět ten jest i zkušebním předmětem při 3 (státovědeckém) rigorosu a supletura jeho byla svěřena prof. *Tomsovi*.

3. Soudní lékařství, o němž čtou professoři lékařské fakulty v Bratislavě MUDr. *František Prokop*, řádný professor soudního lékařství a MUDr. *Zdeněk Mystiveček*, řádný professor psychiatrie a neurologie.

4. Státní účetnictví. Přednášky o něm byly svěřeny profesoru státní obchodní akademie v Bratislavě *Rudolfu Chlupovi* jako lektoru.

5. Československé právo finanční, jež přednáší po 4 hodiny v 1 semestru prof. *Laštovka* jako doplněk práva správního.

O československém právu horním a československém zákonodárství agrárním se zvláštním zřetelem k historickému vývoji agrárních poměrů nebylo lze dosud čtení zahájit, za to však bylo k podnětu ministerstva školství zabezpečeno konání přednášek o právu dělnickém a to tak, že stránku národohospodářskou bude vykládati docent Dr. *Basch*, pozitivní právo československé prof. *Laštovka*. Rovněž bylo PhDr. *Janu Wagnerovi*, generálnímu sekretáři Slovenské Pojišťovny, svěřeno jako lektorovi čtení o uvedení do pojišťovací techniky a do organizace pojišťování. Posléze byl vzhledem k živým stykům s Francií pověřen *Léon Chollet*, lektor jazyka francouzského na filosofické fakultě, konáním praktického cvičení z jazyka francouzského pro právníky, t. j. se stálým zřetelem k politickým, správním a soudním institucím republiky francouzské.

Z vylíčeného jest patrné, že se professorskému sboru zdařilo sice obsadit všechny povinné předměty učiteli vysokoškolskými (buďto professory nebo docenty), že však nebylo lze dosíci toho, aby každý předmět byl obsazen učitelem pro *týž* obor jmenovaným nebo habilitovaným a že i tam, kde se zdařilo opatřiti docenty pro ten který obor habilitované, někteří z docentů těch nejsou docenty zdejší fakulty, nýbrž fakulty pražské, kam také v prvé řadě tíhnou.

Professorský sbor samozřejmě usiluje o to, aby byly všechny předměty obsazeny silami pro ten obor nominálními, a to již proto, aby byla zabezpečena pro výchovu i vědeckou práci nutná součinnost profesora se studentstvem a celou universitou i jejím prostředím a aby zdejší professoři namahavými supleturami nebyli vědecké práci ve svém vlastním oboru odnímáni.

Professorský sbor také doufá, že, přes to, že způsobilých kandidátů na kariéru vysokoškolskou jest nyní málo, bude moci v brzku nové habilitace provést. Sboru professorskému velmi záleží na tom, aby mohl k vědecké práci a za své nástupce vychovati v hojně míře i dorost slovenský. Někteří posluchači v seminářích vědeckých pracující opravňovali k nejlepším nadějím, ale zdá se, že nedostatek právníků ve všech oborech veřejného i hospodářského života na Slovensku jest tak značný, že ještě na dlouhou dobu zaujme veškeren dorost právnícký.

3. Předním úkolem právnických fakult jako částí vysokých škol jest *pěstovati právní vědu* a vědy politické vůbec. V tom

směru nutno přihlédnouti jednak k učitelstvu fakultnímu jednak k studentstvu.

a) Pokud jde o *studentstvo*, padají v úvahu jako prostředky k doplnění, rozšíření a prohloubení jeho právnických znalostí podle stanov seminárních schválených výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 28. XI. 1922 čís. 127450 jednak praktická, jednak seminární cvičení. Kdežto praktická cvičení (repetitoria), která jsou na naší fakultě pro každý oddíl studijní po 2 hodinách povinná, směřují k tomu, aby přednesená látka byla zopakována a na praktických případech blíže objasněna a tak studenti způsobem poutavým do právní a státovědecké praxe uváděni, sledují seminární cvičení účel převážně vědecký, totiž dají studujícím návod k samostatné práci vědecké.

Na právnické fakultě jsou zřízeny semináře dva a to:

- a) seminář věd právních,
- b) seminář věd státních.

Seminář věd právních má toho času 9 oddělení, totiž:

1. seminář romanistický,
2. „ práva církevního,
3. „ dějin práva středoevropského,
4. „ „ „ československého a slovanského,
5. „ právní filosofie,
6. „ práva občanského,
7. „ „ obchodního a směnečného,
8. „ civilního řízení soudního,
9. „ práva trestního.

Seminář věd státních má toho času 5 oddělení, totiž:

1. seminář práva ústavního,
2. „ „ správního,
3. „ národohospodářský,
4. „ práva mezinárodního,
5. „ „ finančního.

Členové seminářů jsou povinni účastniti se seminárních prací, zejména vypracovati uložené práce písemné; za tím účelem mohou používat *seminárních knihoven*.

Velmi důležitým úkolem jednotlivých učitelů fakultních bylo tyto seminární knihovny založiti a vhodnými základními knihami opatřiti. Prvé nákupy knih obstarával — částečně ještě před zřízením university — prof. *Sommer* za pomoci docentů Dra *Horný*, *Buška* a *Matějky*. Doplnování knihoven bylo pak věcí správců jednotlivých oddělení seminárních. V mezích úvěru ministerstvem školství povolených bylo lze zakoupiti základní díla domácí i cizí literatury, zejména německé, francouzské, a tak seminární knihovny pro studium v seminářích uspokojivě vybavit. V tom směru zejména seminář práva římského výběrem

knih a uspořádáním plně se vyrovná podobným institucím na cizích universitách.

Značnou obtíž bylo zakoupené knihy vhodně umístiti, to jest skříně i místnosti opatřiti a knihy zkatalogisovati. Velikou závadou tu byl nedostatek místností a nedostatek personálu knihovnického a musili nejnnutnější katalogisaci provést v hodinách neúředních správcové seminárních knihoven sami.

Doufáme, že v nových pohodlnějších místnostech dojdou seminární knihovny plně svého účelu jako nutné pomůcky pro praktická a seminární cvičení, na nichž se studentstvo se značným zájmem účastní.

b) *Učitelé vysokoškolské* na právnické fakultě byli si vždy, i když byli povinnostmi svého úřadu plně zaměstnáni, vědomi svého vědeckého povolání.

Toto úsilí o vědeckou práci a neutěšené poměry na trhu knižním vedly profesorský sbor k tomu, že hned v listopadu 1921 se usnesl vydávati Knihovnu fakulty právnické university Komenského v Bratislavě, aby v ní byly otiskovány původní práce učitelů vysokoškolských. Knihovna obdržela stálou podporu ministerstva školství, a to na rok 1923 a 1924 po 25.000 Kč; vedle toho byla pro rok 1923 povolena mimořádná podpora per 25.000 Kč. Knihovnu řídí prof. Dr. *Ráth* s pomocí redakční rady, v níž zasedají seniorové druhých oddílů studijních prof. *Sommer* a *Laštovka*.

V knihovně byly vydány v Bratislavě dosud tyto spisy:

- Svazek 1. Dr. Ant. Basch: *Theorie inflace*, 1922.
„ 2. Prof. Dr. Albert Milota: *Působnost zákonů trestních*, díl I., 1922.
„ 3. Prof. Dr. Bohuš Tomsa: *Idea spravedlnosti a práva v řecké filosofii*, 1923.
„ 4. Prof. Dr. Jan Vážný: *Actiones poenales*, 1923.
„ 5. Dr. Rudolf Rauscher: *Dědické právo podle českého práva zemského*, 1922.
„ 6. Prof. Dr. Jan Vážný: *Římské právo obligační, část I.*, 1924.
„ 7. Dr. Jan Šimák: *Československé státní území*, 1924.
„ 8. Prof. Dr. Leopold Heyrovský: *Civilní proces římský*, 1924.

Ve vydávání se stále pokračuje.

4. *Péče o právnické studentstvo* byla částí péče celé university o všechno posluchačstvo a pojednává se o ní v kapitole zvláštní.

Státní zkoušky.

Při každé fakultě právnické jsou zřízeny státní komise pro státní zkoušky, neboť podle zák. ze dne 20./IV. 1893, č. 68 ř. z.,

a zákona ze dne 27./V. 1919, čís. 290 Sb. z. a n., jest složení 3 státních zkoušek podmínkou pro nabytí způsobilosti k veřejné službě.

Zákon tento a nařízení a instrukci k tomu vydané platí i pro právnickou fakultu university Komenského dle § 2 vládního nařízení ze dne 11./VIII. 1921, čís. 276.

Zkušební komise byly zřízeny počátkem studijního roku 1921/22 na 3 roky a byly obnoveny na další 3 léta počátkem studijního roku 1924/25. Předseda první státní zkoušky (t. zv. *historickopravní*) jest prof. Dr. Otakar Sommer, zkušebními komisaři pro právo římské prof. Vážný, pro dějiny práva v území republiky Československé a dějiny práva veřejného i soukromého ve střední Evropě (zkouší se jako 1 předmět) prof. Dr. Horna, a Dr. Tomsa, pro právo církevní professori Dr. Bušek a Dr. Laštovka.

Předsedou státní zkoušky *judiciální* jest prof. Dr. Augustin Ráth, náměstkem prof. Dr. Albert Milota; zkušebními komisaři jsou:

- a) bez omezení na určitý zkušební předmět professori právnické fakulty Laštovka, Sommer, Milota, Tomsa, Vážný, Horna,
- b) pro právo soukromé Dr. Vlad. Fajnor, soukr. docent a prezident soudní tabule,
- c) pro právo trestní Dr. Ant. Kissich, hlavní státní zástupce,
- d) pro soudní řízení Dr. Vladimír Krno, advokát v Bratislavě,
- e) pro obchodní a směnečné Dr. Eudevít Medvecký, advokát a poslanec, a Dr. Karel Vršťala, generální tajemník plodinové bursy.

Předsedou státní zkoušky *státovědecké* jest professor Dr. Laštovka. Výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 21./IX. 1924, čís. 80.508/IV, byli jmenováni na funkční období 1924/25 až 1928/29 členy zkušební komise professori: JUDr. Albert Milota, JUDr. Bohuš Tomsa a JUDr. Richard Horna, a to beze všeho omezení, pokud jde o zkušební předměty, dále soukromí docenti Karlovy university v Praze JUDr. Jan Matějka, tajemník ministerstva obchodu pro právo ústavní a pro nauku správní a čl. právo správní, a JUDr. Antonín Basch, místotajemník Ústředny obchodních a živnostenských komor, pro nauku o národním hospodářství a národohospodářskou politiku a dále pro finanční vědu se zvláštním zřetelem k čl. zákonodárství finančnímu.

Dále jmenování členy téže komise a na totéž funkční období JUDr. Josef Kállay, ministr s plnou mocí pro správu Slovenska v Bratislavě, JUDr. Eudevít Kovács, advokát v Bratislavě, a JUDr. Jan Moural, ministerský rada v ministerstvu s plnou mocí pro správu Slovenska v Bratislavě, pro nauku právní a čl. právo správní; JUDr. Karel Vršťala, generální tajemník Plodi-

nové bursy v Bratislavě, pro nauku o národním hospodářství a národohospodářskou politiku; JUDr. Václav Brachtl, prezident generálního finančního ředitelství v Bratislavě, a František Jerábek, ministerský rada u generálního finančního ředitelství v Bratislavě pro finanční vědu se zvláštním zřetelem k čl. zákonodárství finančnímu.

Počet zkoušených a výsledek zkoušek jsou patrné z této tabulky.

A. *Historickopravní státní zkoušce se podrobilo:*

- a) v studijním roce 1922/23 94 kandidátů, z nich 18 s vyznamenáním, 40 s prospěchem dobrým, 25 s prospěchem dostatečným, 11 reprobovaných,
- b) v studijním roce 1923/24 130 kandidátů, z nich 23 s vyznamenáním, 38 s prospěchem dobrým, 47 s prospěchem dostatečným, 22 reprobovaných.

B. *Státovědecké státní zkoušce se podrobilo:*

- a) v studijním roce 1922/23 6 kandidátů, z nichž 3 s vyznamenáním, 1 s dobrým, 1 s dostatečným, 1 s prospěchem nedostatečným,
- b) v studijním roce 1923/24 7 kandidátů, (z nichž 2 s dobrým prospěchem, 5 s dostatečným).

C. *Judiciální státní zkoušce se podrobili:*

- a) v studijním roce 1922/23 4 kandidáti, (1 s vyznamenáním, 2 dobře, 1 dostatečně),
- b) v studijním roce 1923/24 17 kandidátů, (a to 8 s vyznamenáním, 2 dobře, 3 dostatečně, 4 nedostatečně).

Do působnosti professorského sboru náleží udílet *doktorát iuris* pod autoritou university.

Podmínkou nabytí doktorátu *juris* jest podle § 3 vl. nařízení ze dne 11./VIII. 1921, čís. 276 Sb. z. a n., složení 3 rigoros a promoce, tak jak jest to předepsáno pro university v zemích českých.

Prvému (historickopravnímu) rigorosu podrobili se:

- a) v studijním roce 1921/22
- b) v studijním roce 1922/23 31 kandidátů,
- c) v studijním roce 1923/24 56 kandidátů,

druhému (judiciálnímu) podrobili se:

- a) v studijním roce 1921/22
- b) v studijním roce 1922/23 1 kandidát,
- c) v studijním roce 1923/24 16 kandidátů,

třetímu (státovědeckému) rigorosu podrobili se:

- a) v studijním roce 1921/22
- b) v studijním roce 1922/23 3 kandidáti,
- c) v studijním roce 1923/24 4 kandidáti.

Promováno bylo na doktory práv:

- a) v studijním roce 1921/22
- b) v studijním roce 1922/23 2 kandidáti,
- c) v studijním roce 1923/24 2 kandidáti.

Podle § 5 vládního nařízení ze dne 12./VIII. 1921, čís. 276 Sb. z. a n., mohli na právnické fakultě university Komenského absolventi maďarské právnické fakulty v Bratislavě a maďarské právnické akademie v Košicích skládati až do 31./VII. 1924 přísné a státní zkoušky podle uherského studijního řádu, který byl vydán na základě Nejvyššího rozhodnutí pro státní zkoušky výnosem uherského ministerstva školství ze dne 5./X. 1911, čís. 128.000/1911, pro přísné zkoušky pak výnosem čís. 28.291 (R. T: 1883, čís. 144).

Pro tyto zkoušky, při nichž bylo v každém případě přihlížeti v jednotlivých zkušebních předmětech k právu československému, vydalo ministerstvo školství instrukci výnosem ze dne 8./III. 1922, čís. 111.581/21, jejíž § 3 byl doplněn výnosem ze dne 20./V. 1922, čís. 40.489/22 ustanovením o výši taxy za posouzení disertační práce.

a) Komise pro státní zkoušku právovědeckou podle uherského studijního řádu, byla složena takto:

Předsedou prof. Dr. Augustin Ráth.

Zkušební komisaři: Prof. Dr. *Horna*, Dr. *Vladimír Fajnor*, soukr. docent a předseda soudní tabule v Bratislavě, Dr. *Josef Kállay*, ministr československé republiky, *Antonín Kissich*, hlavní státní zástupce v Bratislavě, Dr. *Ludevít Kovács*, župní hlavní fiškál při župním úřadě v Bratislavě, Dr. *Jan Krno*, notář a president notářské komory v Bratislavě, prof. Dr. *Karel Laštovka*, Dr. *Ludevít Medvecký*, advokát v Bratislavě, prof. Dr. *Albert Milota*, Dr. *Samuel Slabeycius*, advokát v Bratislavě, prof. Dr. *Otakar Sommer*, prof. Dr. *Emil Svoboda*, prof. Dr. *Bohuš Tomsa* a prof. Dr. *Jan Vážný*.

Zkoušce se podrobilo:

v studijním roce 1922/23 a 1923/24 po 1 kandidátu.

b) Komise pro státní zkoušku *státovědeckou* podle uherského studijního řádu byla složena takto:

Předseda: Prof. Dr. *Karel Laštovka*.

Zkušební komisaři: Prof. Dr. *Richard Horna*, *František Jeřábek*, ministerský rada při Generálním finančním ředitelství v Bratislavě, Dr. *Josef Kállay*, ministr československé republiky, Dr. *Ludevít Kovács*, hlavní župní fiškál v Bratislavě, prof. Dr. *Augustin Ráth*, prof. Dr. *Otakar Sommer*, prof. Dr. *Bohuš Tomsa*.

Zkoušce se podrobili:

- a) v studijním roce 1922/23 2 kandidáti s úspěchem dobrým s vyznamenáním,
- b) v studijním roce 1922/23 2 kandidáti s úspěchem dostatečným,
- c) v studijním roce 1923/24 3 kandidáti s úspěchem dostatečným.

c) Mnohem větší byl počet kandidátů *doktorátu*. Podle uherského studijního řádu byl doktorát dvojí:

- a) *iuris*, k jehož nabytí bylo třeba složit 3 rigorosa a předložit dissertaci,
- b) *politices*, jenž předpokládal složení 2 rigoros a dissertaci.

K nabytí doktorátu *iuris* složilo:

A. V studijním roce 1921/22:

I. rigorosum 11 kandidátů, z nich 1 s prospěchem výtečným, 6 s dostatečným a 4 s nedostatečným,

II. rigorosum 7 kandidátů, z nichž 5 dostatečně, 2 nedostatečně,

III. rigorosum 7 kandidátů, z nichž 3 dostatečně, 4 nedostatečně.

B. V studijním roce 1922/23:

I. rigorosum 19, z nichž 1 s prospěchem výtečným, 11 s dostatečným a 7 nedostatečně,

II. rigorosum 25, z nichž 2 výtečně, 14 dostatečně a 9 nedostatečně,

III. rigorosum 29, z nichž 2 výtečně, 13 dostatečně a 14 nedostatečně.

C. V studijním roce 1923/24:

I. rigorosum 38, z nichž 4 s prospěchem výtečným, 22 s dostatečným a 2 nedostatečně,

II. rigorosum 30, z nichž 1 s prospěchem výtečným, 20 s dostatečným a 9 nedostatečně,

III. rigorosum 43, z nichž 1 s prospěchem výtečným, 26 s dostatečným a 16 nedostatečně.

Doktoři *politices* mohli nabytí doktorátu *iuris*, jestliže složili 2 doplňovací rigorosa a předložili dissertaci.

I. doplňovací rigorosum složil v studijním roce 1921/22 1 s prospěchem dostatečným,

v studijním roce 1922/23 12 kandidátů, z nichž 8 dostatečně a 4 nedostatečně,

v studijním roce 1923/24 10, z nichž 2 výtečně, 5 dostatečně, 3 nedostatečně.

II. doplňovací rigorosum složilo v studijním roce 1921/22 5 kandidátů s prospěchem dostatečným,

v studijním roce 1922/23 7 kandidátů, z nichž 1 s prospěchem výborným, 5 s dostatečným, 1 nedostatečným,
v studijním roce 1923/24 18, z nichž 14 dostatečně, 4 nedostatečně.

Na doktory práv bylo promováno :

v studijním roce 1921/22 3 kandidáti,
" " " 1922/23 29 kandidátů,
" " " 1923/24 43 kandidátů.

K nabytí doktorátu *politices* složilo :

I. rigorosum v studijním roce 1921/22 8 kandidátů, z nichž 5 dostatečně, 3 nedostatečně,
v studijním roce 1922/23 10 kandidátů, z nichž 9 dostatečně, 1 nedostatečně,
v studijním roce 1923/24 12 kandidátů, z nichž 7 dostatečně, 5 nedostatečně.

II. rigorosum v studijním roce 1921/22 2 s prospěchem dostatečným,
v studijním roce 1922/23 9, z nichž 7 dostatečně, 2 nedostatečně,
v studijním roce 1923/24 11, z nichž 9 dostatečně, 2 nedostatečně.

Na doktory *politices* bylo promováno :

v studijním roce 1921/22 4 kandidáti,
" " " 1922/23 13 kandidátů,
" " " 1923/24 7 kandidátů.

Doctorem iuris stal se i doctores *politices*, složil-li 1 doplňovací rigorosum a disertaci. Zkoušku tu konal v studijním roce 1924/25 jeden kandidát s výsledkem nedostatečným.

Spolkový život.

Studentstvo na právnické fakultě bylo sdruženo zprvu v jediném odborném fakultním spolku ; to byl Spolek československých posluchačů práv v Bratislavě, jehož stanovy byly ministerstvem s plnou mocí v r. 1922 schváleny. Politické rozpory v slovenském táboře panující se přenesly později i do spolku a vedly k tomu, že se od spolku odštěpil a samostatně ustavil r. 1923 nový spolek „Právník“. Nový spolek s upřímně československou orientací záhy překonal počtem spolek starší, a tak brzy došlo k tomu, že starý spolek a členové jeho vstoupili do spolku „Právník“. Posluchači práv jsou tedy nyní soustředěni v jeden spolek fakultní. Spolek vyvíjí bohatou činnost zejména tím, že zprostředkuje výdej a prodej učebnic a lithografií. Závada byla, že neměl dosud na fakultě vhodné místnosti, ale tomu bude při adaptaci budovy pomoci. Spolek „Právník“ náleží k ústřední organizaci studentské, totiž k Ústřednímu Svazu Slovenského Studentstva.

Vedle tohoto spolku fakultního jest studentstvo právnické sdruženo i ve spolky jiné, konfessně i stranicky zbarvené; veliký význam má pro studentstvo Akademická YMCA.

Styky spolků vysokoškolského studentstva s professorským sborem i s jeho členy byly velmi dobré a vždy plnou vzájemnou důvěrou oduševněné. Snahou všech členů professorského sboru jest styky se studentstvem co nejvíce prohloubiti a tak z Bratislavy učiniti pravé universitní město slovenské mládeže po vzdělání dychtící, a lze doufati, že, jakmile professorský sbor bude doplněn a bytové poměry jeho členů se zlepší, a i studentstvo samo pro svou spolkovou činnost obdrží vhodné místnosti, že snahy professorského sboru po úzkém styku se studentstvem budou míti plný úspěch.